

Про вдосконалення нормотворення місцевого самоврядування

Наша свобода закінчується там, де починається свобода іншого. Саме для нормального функціонування суспільства і створені певні норми права, які регулюють ці процеси. Тож кожен із нас у своєму житті дотримується, виконує, використовує та застосовує багато норм права. Відповідні норми права передбачені законодавством, тобто законами та іншими нормативно-правовими актами. Столична юстиція консультує, як відбувається нормотворення в Україні.

Основний Закон нашої держави наділяє правом створювати такі норми, тобто здійснювати нормотворення народ, а також органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Разом із Конституцією України, питання нормотворення визначені рядом інших нормативно-правових актів, в яких зазначені повноваження суб'єктів на здійснення нормотворення, встановлені форми та порядок такого нормотворення.

Законодавством повноваженнями визначати нормативно-правовими актами питання місцевого значення наділені органи місцевого самоврядування.

Чимало правовідносин із нашого повсякденного життя регулюються саме нормативно-правовими актами органів місцевого самоврядування.

Так, наприклад, відповідно до Закону України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (із змінами) (далі - Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні») виконавчі органи міських рад мають повноваження на складання проекту місцевого бюджету, встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні, транспортні та інші послуги, управління об'єктами житлово-комунального господарства, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення населення енергоносіями, вирішення питань водопостачання, організація благоустрою населених пунктів, затвердження маршрутів і графіків руху, правил користування міським пасажирським транспортом незалежно від форм власності, надання дозволу в

порядку, встановленому законодавством, на розміщення реклами, управління закладами освіти та охорони здоров'я, які належать територіальним громадам або передані їм, забезпечення здобуття повної загальної середньої, професійно-технічної освіти у державних і комунальних загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах, сприяння діяльності дошкільних та позашкільних навчально-виховних закладів тощо.

Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території (частина перша статті 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Нормотворення місцевого самоврядування здійснюється у встановлених законодавством формах.

Так, наприклад, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень (частина перша статті 59), виконавчий комітет ради в межах своїх повноважень приймає рішення (частина шоста статті 59), а міський голова, голова районної у місті, районної, обласної ради в межах своїх повноважень видає розпорядження (частина восьма статті 59).

Окремі питання про форми нормотворчості виконавчої влади в областях і районах, містах Києві та Севастополі, тобто місцевої державної адміністрації, визначені Законом України від 09.04.1999 р. № 586-XIV «Про місцеві державні адміністрації» (із змінами).

Частина перша статті 6 вище зазначеного Закону передбачає, що у межах своїх повноважень голова місцевої державної адміністрації видає розпорядження, а керівники структурних підрозділів місцевої державної адміністрації – накази.

Належна реалізація актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування з питань місцевого значення залежить насамперед від якості відповідного нормотворення.

Така робота є дуже важливою і актуальною зважаючи на зміни у законодавстві, що стосуються офіційної публікації нормативно-правових актів, а саме Закону України від 02.10.2018 р. № 2578-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення офіційної публікації законів України та інших нормативно-правових актів».

Вище вказаним Законом Закон України від 23.09.1997 р. № 539/97-ВР «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» було доповнено статтю 21¹ в якій, зокрема, визначено, що доведення до відома населення законів України та інших нормативно-правових актів здійснюється шляхом їх офіційного опублікування відповідно до закону державними друкованими засобами масової інформації та офіційними друкованими виданнями (офіційними виданнями), висвітлення аудіовізуальними засобами масової інформації, оприлюднення на офіційних веб-сайтах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також в інший спосіб, визначений законом.

Таким чином, враховуючи те, що серед інших способів оприлюднення на офіційних веб-сайтах органів місцевого самоврядування власних нормативно-правових актів є доведенням до відома населення про такі нормативно-правові акти, суб'єктам такого нормотворення варто приділяти належну увагу проведенню роботи із нормотворення.

Разом із виконанням свої завдань, органам місцевого самоврядування потрібно забезпечити постійний перегляд власних нормативно-правових актів.

Органам та посадовим осіб місцевого самоврядування необхідно здійснювати облік актів законодавства, яким вони керуються у своїй діяльності, а саме: Конституції України, законів України, актів Президента України та

постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади вищого рівня тощо.

З урахуванням змін у законодавстві органам та посадовим особам місцевого самоврядування потрібно постійно проводити роботу із перегляду прийнятих власних нормативно-правових актів з метою приведення їх у відповідність із законодавством. Тобто, забезпечити належне виконання вимог підпункту 5 пункту 10 Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 р. № 1040 (із змінами).

Також вдосконалення потребує і робота органів та посадових осіб місцевого самоврядування в частині прийняття, внесення ними змін та доповнень до власних нормативно-правових актів.

Адже наше життя постійно змінюється. Із часом виникають нові обставини, дії, події тощо, які потребують належного правового регулювання на рівні нормотворення місцевого самоврядування.

Відповідно, органи місцевого самоврядування приймають нові нормативно-правові акти про внесення змін до попередніх власних нормативно-правових актів.

Варто наголосити на тому, що разом із прийняттям чи виданням нових нормативно-правових актів, органи місцевого самоврядування мають забезпечити і належне відображення таких змін і власне у тих нормативно-правових актах, до яких ці зміни вносяться.

Таким чином будуть реалізовані не лише повноваження щодо прийняття чи видання відповідних актів, але й у майбутньому забезпечить зменшення випадків оскарження, зупинення дії та скасування таких актів.

А відтак створить можливості для належного вирішення питань місцевого значення.